

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 maja 2018 r.

Pozycja 91

POSTANOWIENIE

z dnia 21 lutego 2018 r.

Sygn. akt Ts 75/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej RWE Polska S.A. (obecnie: INNOGY Polska S.A.) w sprawie zgodności:

art. 28 ust. 4 w związku z art. 28 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) z art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

- 1) podjąć zawieszone postępowanie,
- 2) odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 2 marca 2015 r. (data nadania) RWE Polska S.A. (obecnie: INNOGY Polska S.A.; dalej: skarżąca) wystąpiła o stwierdzenie, że art. 28 ust. 4 w związku z art. 28 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.; dalej: u.o.k.k.) w brzmieniu obowiązującym do 18 stycznia 2015 r. są niezgodne z art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji.

Skarżąca zakwestionowała powyższe przepisy u.o.k.k. w zakresie, w jakim nie przewidują „dla przedsiębiorców, którzy już zaprzestali stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, wyłączenia nałożenia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) kary za dopuszczenie się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów oraz w zakresie, w jakim przewiduj[ą] dla Prezesa UOKiK obowiązek wydania dla przedsiębiorców, którzy zaprzestali stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, decyzji o uznaniu danych praktyk za naruszające zbiorowe interesy konsumentów (...)”.

Skarga konstytucyjna została sformułowana w związku z następującą sprawą. W decyzji z 5 grudnia 2011 r. (nr RWR 61-29/11/WS/21) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK) uznał – określone w decyzji – działania skarżącej za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 u.o.k.k. i stwierdził jej zaniechanie od 1 października 2011 r. Ponadto Prezes UOKiK na-

łożył na skarżącą kary pieniężne w wysokości określonej w tej decyzji. W wyroku z 15 października 2013 r. (sygn. akt XVII AmA 8/12) Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Ochrony Konkurencji i Konsumentów, oddalił odwołanie skarżącej od powyższej decyzji Prezesa UOKiK. Z kolei w wyroku z 4 listopada 2014 r. (sygn. akt VI ACa 74/14) Sąd Apelacyjny w Warszawie, VI Wydział Cywilny (dalej: Sąd Apelacyjny w Warszawie), rozpoznawszy apelację skarżącej, zmienił zaskarżony wyrok w części w ten sposób, że uchylił decyzję Prezesa UOKiK w zakresie niektórych opisanych w niej działań skarżącej, w pozostałej zaś części apelację oddalił. Rozstrzygnięcie to, wskazane przez skarżącą jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, zostało jej, wraz z uzasadnieniem, doręczone 1 grudnia 2014 r.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 listopada 2014 r. skargę kasacyjną wnieśli skarżąca i Prezes UOKiK. Sprawy zostały wpisane do repertorium pod wspólną sygnaturą akt III SK 13/15.

W postanowieniu z 12 października 2015 r. Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 20 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.) oraz art. 177 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.), zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania przed Sądem Najwyższym. W uzasadnieniu postanowienia Trybunał wskazał, że orzeczenie Sądu Najwyższego może mieć wpływ na ustalenie podstaw wystąpienia ze skargą konstytucyjną.

W postanowieniu z 25 stycznia 2016 r. (sygn. akt jw.) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej skarżącej oraz odroczył rozpoznanie skargi Prezesa UOKiK do czasu rozstrzygnięcia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytania prejudycjalnego w sprawie C-119/15. W postanowieniu z 7 marca 2016 r. (sygn. akt jw.) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej Prezesa UOKiK oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania kasacyjnego.

W zarządzeniu z 11 września 2017 r. (doręczonym pełnomocnikowi 15 września 2017 r.) sędzia Trybunału Konstytucyjnego wezwał skarżącą do uzupełnienia braków formalnych skargi, tj. do: dokładnego określenia przepisów będących podstawą ostatecznego orzeczenia wydanego w sprawie skarżącej, wobec których skarżąca domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją; dokładnego wskazania, jakie wolności lub prawa skarżącej wyrażone w art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji – i w jaki sposób – zostały naruszone; wskazania przepisu, któremu skarżąca stawia zarzut pominięcia prawodawczego oraz uzasadnienie tego zarzutu, a także do udokumentowania daty doręczenia ostatecznego orzeczenia w sprawie skarżącej.

W piśmie procesowym z 19 września 2017 r., złożonym w Trybunale 22 września 2017 r. (data nadania) skarżąca odniosła się do zarządzenia. Wskazała m.in., że przedmiotem skargi konstytucyjnej jest art. 27 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 1, art. 24 ust. 2 pkt 2 oraz w związku z art. 106 ust. 1 pkt 4 i art. 28 ust. 1 i 4 u.o.k.k.

Skarżąca twierdzi, że zaskarżone przez nią przepisy naruszają „zasadę równości przedsiębiorców wobec prawa”, prawo do „równej ochrony [ich] praw majątkowych” oraz „zasadę demokratycznego państwa prawnego”. Różnicują bowiem ich sytuację „w zależności od tego, czy przedsiębiorca zaprzestał stosowania postanowień umownych, naruszających zbiorowe interesy konsumenta, czy dopiero został zobowiązany do zaprzestania stosowania takich postanowień”. Zaskarżone przepisy są także – zdaniem skarżącej – „sprzeczne z zasadą prawidłowej legislacji”, gdyż pomijają wyłączenie nakładania kar administracyjnych w stosunku do podmiotów, które – tak jak skarżąca – w trakcie postępowania przed Prezesem UOKiK zaprzestały stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. przed wejściem w życie u.o.t.p. TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy u.o.t.p. TK.

2. Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub jest oczywiście bezzasadna.

3. Na wstępie Trybunał odniósł się do kwestii zmiany przedmiotu skargi konstytucyjnej dokonanej przez skarżącą w piśmie procesowym z 19 września 2017 r.

3.1. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być ustawa lub inny akt normatywny, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach skarżącego albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji. W związku z tym art. 53 ust. 1 u.o.t.p. TK zobowiązuje skarżącego do dokładnego określenia przedmiotu skargi, tj. do wskazania przepisu ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego wydano w jego sprawie orzeczenie, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji i w stosunku do którego domaga się stwierdzenia niezgodności z ustawą zasadniczą.

3.2. W myśl art. 61 ust. 3 u.o.t.p. TK, jeżeli skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w ustawie, a usunięcie braków jest możliwe, wyznaczony sędzia Trybunału wydaje zarządzenie, w którym wzywa do ich usunięcia w terminie 7 dni od dnia doręczenia zarządzenia.

3.3. Jako że skarżąca sformułowała zarzut pominięcia prawodawczego, tj. zarzut braku ustawowego wyłączenia nałożenia kary finansowej, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 u.o.k.k., na przedsiębiorców, którzy – tak jak ona – zaprzestali stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, należało ustalić, w którym z zakwestionowanych w skardze przepisów brakuje unormowań, bez których może on budzić wątpliwości natury konstytucyjnej. W tym celu, w zarządzeniu z 11 września 2017 r., sędzia Trybunału wezwał skarżącą m.in. do dokładnego określenia przepisów, na podstawie których zostało wydane ostateczne orzeczenie, a także przepisu, któremu skarżąca stawia zarzut pominięcia.

3.4. W piśmie procesowym z 19 września 2017 r., stanowiącym odpowiedź na powyższe zarządzenie, skarżąca zmieniła przedmiot skargi – art. 28 ust. 4 w związku z art. 28 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k. zastąpiła art. 27 ust. 2 w związku z art. 27 ust. 1, art. 24 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 106 ust. 1 pkt 4 i art. 28 ust. 1 i 4 u.o.k.k.

3.5. Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Trybunału, podniesienie zarzutu niekonstytucyjności przepisów, które nie były objęte pierwotną wersją skargi, jest możliwe tylko w drodze wniesienia osobnej skargi konstytucyjnej. Wymaga to jednak dochowania wszystkich wymogów proceduralnych, w tym terminu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK (zob. postanowienia TK z: 17 listopada 1999 r., sygn. SK 17/99, OTK ZU nr 7/1999, poz. 168; 22 czerwca 2010 r., sygn. Ts 244/09, OTK ZU nr 1/B/2011, poz. 55 oraz 24 marca 2015 r., sygn. Ts 202/14, OTK ZU nr 3/B/2015, poz. 268). W wypadku analizowanej skargi zmiana przedmiotu zaskarżenia nie jest możliwa, albowiem upłynął już termin wniesienia tego środka prawnego. Wykonując zarządzenie sędziego Trybunału, skarżąca mogła doprecyzować (do czego *de facto* została wezwana) przedmiot zaskarżenia jedynie z przepisów wskazanych w skardze konstytucyjnej.

4. Mając powyższe na względzie, Trybunał stwierdza, że skardze należało odmówić nadania dalszego biegu, ponieważ zakwestionowane w niej przepisy (tj. art. 28 ust. 4 w związku z art. 28 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k.) nie były przedmiotem orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Należy zauważyć, że naruszenie swych praw skarżąca wiąże z ostateczną decyzją Prezesa UOKiK z 5 grudnia 2011 r. utrzymaną w mocy (w zakresie pkt II i III) wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 listopada 2014 r. Trybunał zwraca uwagę na to, że w powyższej decyzji Prezes UOKiK, po przeprowadzeniu postępowania wszczętego *ex officio*, uznał działanie skarżącej (opisane w tej decyzji) za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k. i stwierdził jej zaniechanie od 1 października 2011 r. Nałożył na skarżącą także karę pieniężną, o której mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 u.o.k.k. Decyzja ta została więc wydana m.in. na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 i art. 106 ust. 1 pkt 4 u.o.k.k. W postępowaniu zakończonym tą decyzją Prezes UOKiK nie rozpatrywał natomiast tego, czy w sprawie zachodzą przesłanki do wydania tzw. decyzji zobowiązującej, statuowanej w art. 28 u.o.k.k. Należy zatem stwierdzić, że art. 28 ust. 4 w związku z art. 28 ust. 1 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 u.o.k.k. nie były podstawą orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. To zaś oznacza, że rozpatrywana skarga nie spełnia podstawowego warunku określonego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK.

Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.